

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA OBCHODU A CESTOVNÍHO RUCHU

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

VZNIK A ZÁNİK ČLENSTVÍ VE VÝROBNÍCH
DRUŽSTVECH VČETNĚ VÝPOČTU VYPOŘÁDACÍHO
PODÍLU

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Kamil Pícha, Ph.D.

Autor:

Kristýna Böhmová

2011

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kristýna BÖHMOVÁ**
Osobní číslo: **E08026**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Vznik a zánik členství ve výrobních družstvech včetně výpočtu vypořádacího podílu**
Zadávající katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Porovnání forem vzniku členského a pracovního poměru, způsobů ukončení členského poměru, práv a povinností členů a způsobů výpočtu vypořádacího podílu ve výrobních družstvech.

Metodický postup:

1. Studium literatury
2. Shromáždění a utřídění podkladů
3. Druhy a způsoby vzniku členství ve výrobních družstvech, vč. pracovního vztahu
4. Druhy výpočtu vypořádacích podílů

Rámcová osnova:

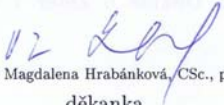
1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metody. 4. Výsledky. 5. Diskuse. 6. Závěr. 7. Seznam pramenů a použité literatury. 8. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **30 - 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník - Komentář. Díl IV. Praha: POLYGON, 2002.
Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník v platném znění
Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění
Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce v platném znění

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Kamil Pícha, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu
Konzultant bakalářské práce: **JUDr. Miroslav Machala**
Datum zadání bakalářské práce: **15. února 2010**
Termín odevzdání bakalářské práce: **16. dubna 2011**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc., prof.h.c.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (20)
370 05 České Budějovice

Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 8. března 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vznik a zánik členství ve výrobních družstvech včetně výpočtu vypořádacího podílu“ zpracovala samostatně s použitím literatury uvedené v seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 26. 3. 2011

.....
Kristýna Böhmová

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce **Ing. Kamilu Píchovi, Ph.D.** za rady a vedení, které mi při zpracování bakalářské práce poskytl. Současně bych chtěla poděkovat **JUDr. Miroslavu Machalovi** za odbornou konzultaci, čas a vstřícný přístup.

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Literární řešerše.....	9
2.1 Historie družstevnictví	9
2.1.1 Historie výrobních družstev	9
2.2 Vznik členství	10
2.2.1 Vznik členství originálním způsobem	11
2.2.2 Vznik členství derivativním způsobem.....	13
2.2.3 Vznik členství s podmínkou pracovního poměru	15
2.3 Vznik pracovního poměru.....	15
2.4 Zánik členství	16
2.4.1 Zánik členství dohodou.....	17
2.4.2 Zánik členství vystoupením	17
2.4.3 Zánik členství vyloučením.....	18
2.4.4 Zánik členství prohlášením konkursu na majetek.....	18
2.4.5 Zánik členství zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku člena	19
2.4.6 Zánik členství pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí postižením členských práv a povinností.....	19
2.4.7 Zánik členství vydáním exekučního příkazu k postižení členských práv a povinností po právní moci usnesení o nařízení exekuce.....	19
2.4.8 Zánik členství zánikem družstva.....	19
2.4.9 Zánik členství smrtí fyzické osoby	20
2.4.10 Zánik členství právnické osoby	20
2.4.11 Zánik členství převodem členských práv a povinností	21
2.4.12 Zánik členství zánikem pracovního vztahu člena k družstvu (je-li členství podmíněno pracovním vztahem)	21
2.5 Zánik pracovního poměru.....	21
2.5.1 Zánik pracovního poměru dohodou	22
2.5.2 Zánik pracovního poměru výpovědí	22
2.5.3 Zánik pracovního poměru okamžitým zrušením	23
2.5.4 Zrušení pracovního poměru ve zkušební době	23
2.5.5 Zánik pracovního poměru na dobu určitou.....	24
2.6 Práva a povinnosti členů družstva	24

2.6.1 Právo účastnit se členské schůze, hlasovat na ni a být volen do orgánu družstva	25
2.6.2 Vkladová povinnost	25
2.6.3 Uhrazovací povinnost	25
2.6.4 Právo na podíl ze zisku	26
2.6.5 Právo na možnosti zavázat se k dalšímu členskému vkladu či další majetkové účasti	26
2.7 Vypořádací podíl.....	26
3 Cíle a metodika.....	28
3.1 Cíle práce	28
3.2 Metodika práce	28
4 Analytická část	29
4.1 Vznik členství	29
4.1.1 Vznik členství podáním přihlášky	29
4.1.2 Vznik členství převodem	32
4.1.3 Vznik členství děděním	32
4.2 Zánik členství	33
4.2.1 Zánik členství vystoupením	35
4.2.2 Zánik členství vyloučením.....	35
4.2.3 Zánik členství zánikem pracovního poměru	35
4.3 Práva a povinnosti	35
4.3.1 Vkladová povinnost	35
4.3.2 Uhrazovací povinnost	36
4.3.3 Právo na možnosti zavázat se k dalšímu členskému vkladu či další majetkové účasti	37
4.4 Vypořádací podíl.....	37
4.4.1 Vypořádací podíl družstva Fotografia	38
5 Diskuse	39
6 Závěr	43
7 Summary.....	45
8 Seznam použité literatury	46

1 Úvod

Družstvo je společenstvím neuzavřeného počtu osob založeným za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních anebo jiných potřeb svých členů. (Obchodní zákoník, § 221 odst. 1)

Od roku 1900 se začala družstva členit do různých typů. V současné době členíme družstva do čtyř typů, a to na zemědělská, výrobní, bytová a spotřební družstva.

I když je družstevnictví v České republice na scéně téměř 163 let, nemají družstva dostačující legislativní podporu. Obchodní zákoník přiřazuje tuto formu podnikání k obchodním společnostem. Družstvo je ale na rozdíl od obchodních společností založeno na jiném principu. Záměrem družstva sice může být získávání zisku, ale jeho hlavním cílem je uspokojování potřeb a zájmů svých členů. Aby byl u družstev zachován tento princip, schválil Mezinárodní družstevní svaz roku 1995, který spravuje 221 členských organizací v 88 zemích světa, těchto 7 družstevních principů:

- princip dobrovolného a otevřeného členství,
- princip demokratického řízení,
- princip podílu na majetku,
- princip samostatnosti a nezávislosti,
- princip výchovy, školení a informací,
- princip spolupráce mezi družstvy,
- princip spoluodpovědnosti za společnost. (Hesková, 2005:11)

Bakalářská práce se zabývá vznikem a zánikem členství, které je v první části rozebráno dle legislativního pojetí a ve druhé části je pojato podle vlastních úprav jednotlivých výrobních družstev.

2 Literární rešerše

2.1 Historie družstevnictví

Náznaky družstevních idejí je možno najít dlouho před vznikem prvních družstev. Počátkem 16. století nastínil anglický filozof a státník *Thomas More* v knize „Utopia“ (1516) svou vizi sociálně spravedlivé společnosti, v níž byly, obsaženy i některé družstevní principy. Rozhodující impuls ke vzniku družstevního hnutí daly až sociální důsledky průmyslové revoluce. Zámožný anglický průmyslník a filantrop *Robert Owen* se pokusil budovat na bázi bezpečného hospodářství a nové morálky komunistické obce. Francouzský utopista *Charles Fourier* propagoval reformu společnosti prostřednictvím falang. Byly to hospodářské jednotky se společenským vlastnictvím a kolektivní prací v zemědělství a průmyslu. Mezi průkopníky družstevního hnutí patřil rovněž anglický reformátor *William King*. Propagoval zejména spotřební družstevnictví a hledal pro ně motivaci. Domníval se, že pro občany bude atraktivnější vkládat podíly do družstva než do peněžního ústavu. (Němcová, 1999:12)

Za první družstvo je považováno družstvo Rochdalských průkopníků, (Rochdale Society of Equitable Pioneers), které v roce 1844 založili angličtí dělníci v městečku Rochdale u Manchesteru ve Velké Británii.

Za první družstvo na území současné České republiky je považován Pražský potravní a spořitelní spolek. Bylo to družstvo se smíšenou obchodní a úvěrní činností. V 50. a 60. letech 19. století byla zakládána hlavně družstevní a peněžní družstva. Z prvně jmenované skupiny jsou nejznámější: v roce 1857 založený spolek „OUL“ ve Tmáni na Berounsku, v roce 1858 potravní spolek „Hrádek“ v Pálči na Kladensku a v roce 1861 spolek „Včela“ ve Stašově u Zdic, o kterém se dochovalo nejvíce informací. (Družstevní asociace ČR, 2006:5)

2.1.1 Historie výrobních družstev

S prvním teoreticky podloženým projektem výrobních družstev vstoupil v roce 1832 ve Francii *Benjamin Buchez*. Buchez se domníval, že by si tak výrobci mohli uhájit existenci i v odvětvích zasažených mechanizovanou velkovýrobou. Družstva organizovaná podle Buchezových představ vznikala jen ojediněle a měla krátké trvání.

S větším ohlasem se ve Francii setkaly návrhy *Louise Blanca*, který chtěl přebudovat průmysl ve 40. letech pomocí „národních dílen“ (dobrovolných dělnických sdružení) za finanční podpory státu. Vedle Francie a Německa se výrobní družstva šířila v 50. a 60. letech 19. století také v dalších zemích, zejména v Itálii, Švýcarsku, Dánsku a habsburské monarchii. (Němcová a kol, 2001:16)

Od roku 1892, kdy bylo založeno První výrobní družstvo cvokařské ve Věšíně na Rožmitálsku, se začala odvíjet tradice výrobních družstev. (Toto družstvo, přes složité peripetie svého vývoje, dodnes existuje pod názvem Kovo Věšín.) (Družstevní asociace ČR, 2006:6)

V roce 1894 bylo založeno První výrobní družstvo kloboučnických dělníků v Praze a v Plzni družstvo dělnických tiskařů Grafika. V roce 1897 pak výrobní družstvo Dělnická pekárna ve Slaném a První výrobní družstvo uzenářských a řeznických dělníků v Praze. Ústřední svaz československých konsumních, výrobních a hospodářských družstev vznikl v roce 1908 a skládal se ze 13 výrobních družstev. O šest let později se svaz rozšířil o dalších 20 družstev.

Němcová uvádí, že po roce 1945 začal rychlý nárůst výrobních družstev. Ve všeobecném družstevním svazu bylo na 278 výrobních družstev a k poslednímu prosinci roku 1946 bylo registrováno přes 600 družstev výrobního typu. Výrobním družstvům se stalo osudným vystoupení ministra průmyslu Gustava Klimenta v roce 1949, které zahájilo nucený přechod malovýrobců do družstev. (2001:115)

V současnosti je v České republice registrováno přes 230 výrobních družstev.

2.2 Vznik členství

Členy družstva mohou být osoby fyzické i právnické, přičemž zákon přikládá těmto dvěma právním subjektům různou váhu, pokud jde o požadovaný počet členů družstva. Do ustanovení § 221 odst. 3 obchodního zákoníku zakotvený požadavek o minimálním počtu pěti členů v družstvu totiž neplatí, jsou-li jeho členy alespoň dvě právnické osoby. Tyto podmínky musí být splněny po celou dobu trvání družstva a pokles členů pod minimální hranici je důvodem pro zrušení družstva soudem. (Římalová, 2004: 181)

Možnost vstupu do družstva je prakticky neomezená. Jeho právní úprava má být v demokratických podmínkách v souladu s první mezinárodní družstevní zásadou, která stanoví: „Členství v družstvu má být dobrovolné a dostupné bez umělých omezení (otevřené) nebo jakékoliv společenské, politické nebo náboženské diskriminace pro všechny osoby, které mohou využít jeho služeb a jsou ochotny převzít odpovědnost vyplývající z členství.“ (Helešic, 2003: 29)

Osoba, která se chce stát členem družstva, musí splňovat určité podmínky neboli právní skutečnosti, na základě nichž vzniká členství. Jedná se o:

- a) podání písemní přihlášky,
- b) složení základního členského vkladu nebo vstupního vkladu, je-li určen,
- c) dokončení povinné školní docházky a dosažení stanoveného věku v případech, kdy je členství podmíněno pracovněprávním vztahem člena v družstvu,
- d) smlouvu o pracovním vztahu člena k družstvu ve výše uvedeném případě.

Vznik členství můžeme rozdělit do dvou skupin, originálním způsobem a derivativním způsobem. Do první skupiny patří vznik členství při vzniku družstva a vznik členství na základě podáním písemné členské přihlášky do již existujícího družstva. Do druhé skupiny pak patří vznik členství převodem členského podílu nebo jiným způsobem stanoveným zákonem.

2.2.1 Vznik členství originálním způsobem

a) nabytí členství při vzniku družstva

Takto členství nabývají osoby, jež se zúčastnily ustavující schůze, a v důsledku toho se staly zakládajícími členy družstva; podmínkou je splnění příslušných ustanovení zákona a stanov. Členství vzniká dnem vzniku družstva, tzn. dnem zápisu družstva do obchodního rejstříku. (Dvořák, 2006: 86)

Čili uchazeč o členství podá písemnou přihlášku, která mu umožňuje zúčastnit se a hlasovat na ustavující schůzi družstva. Na členské schůzi se zaváže ke splacení členského či vstupního vkladu, který zaplatí do 15 dnů od konání této schůze členu představenstva, který byl na ustavující schůzi určen. Splní-li uchazeč všechny

podmínky dané ze zákona nebo stanovené ustavující schůzí, vzniká mu členství dnem vzniku družstva (neboli dnem, kdy je družstvo zapsáno do obchodního rejstříku). V případě, že uchazeč na ustavující členské schůzi hlasoval proti, může svoji přihlášku vzít zpět ihned po odhlasování stanov. V tomto případě se uchazeč nestane členem družstva.

b) přijetí uchazeče za člena na základě členské přihlášky (do již existujícího družstva)

Druhým způsobem vzniku členství je přijetí uchazeče za člena družstva již existujícího. Členství nevzniká dnem podání přihlášky, ale až rozhodnutím příslušného orgánu družstva o přijetí uchazeče za člena družstva. O přijetí rozhoduje orgán, který je k tomu příslušný podle stanov družstva. Stanovy mohou upravit postup pro odvolání proti zamítavému rozhodnutí o přijetí za člena družstva. Neobsahují-li stanovy takovou úpravu, potom platí, že rozhodnutí příslušného orgánu je konečné. Stanovy mohou upravovat datum vzniku členství v různých družstvech různě. Členství může vzniknout dnem, který je uveden v přihlášce, ovšem tento den nemůže předcházet dni rozhodnutí příslušného orgánu družstva o přijetí člena. Nebo lze vázat vznik členství na den rozhodnutí orgánu družstva o přijetí, event. na den, který je v tomto rozhodnutí jako den vzniku uveden. Vždy však zároveň musí být splněna podmínka splacení základního členského nebo vstupního vkladu podle stanov konkrétního družstva. (Římalová, 2004: 184)

Členská přihláška do družstva musí mít písemnou formu, jinak je neplatná. O přijetí za člena musí být vždy rozhodnuto a v případě zamítavého rozhodnutí (pokud zákon nebo stanovy nestanoví něco jiného) je toto rozhodnutí konečné a uchazeč se jeho změny nemůže domáhat.

V případě kladného rozhodnutí se uchazeč k určitému datu stává členem družstva, pokud zaplatit základní členský nebo vstupní vklad a je tak zapsán do seznamu členů. Vstupní vklad je část základního členského vkladu, který uchazeč musí uhradit před vznikem členství. Stanovy každého družstva určují výši vstupního vkladu a způsob uhrazení zbytku základního členského vkladu. Pokud není vstupní vklad ve stanovách řešen – družstva tohoto vkladu nevyužívají, musí uchazeč před vznikem členství uhradit celou výši základního členského vkladu.

2.2.2 Vznik členství derivativním způsobem

a) převodem členství

§ 229 odst. 1 obchodního zákoníku rozlišuje osoby neboli nabyvatele, na které přechází převoditelná práva a povinnosti. Převod členství se provádí buď na jiného člena družstva, nebo na třetí osobu tzv. extranea.

Lze převádět jen ta práva a povinnosti, jejichž povaha to dovoluje. Jinými slovy řečeno, nelze z obsahu členství vytrhovat pouze některá práva či povinnosti a převádět je, aniž by přitom nebylo převedeno i samo členství, nebo aby nabyvateli těchto práv a povinností členství v družstvu již před tím nevzniklo. (Štenglová, 2004: 881)

- Převod členských práv a povinností na jiného člena družstva

Členská práva a povinnosti může člen převést na jiného člena družstva, pokud to stanovy nevyklučují. Tzn., pokud ve stanovách nejsou uvedené důvody, které zakazují převod členských práv a povinností, může člen převést svoje práva na jiného člena družstva a tento převod pak nepodléhá souhlasu orgánu družstva. Mohlo by se zdát, že nyní má nabyvatel 2 členské podíly. Vzhledem k tomu, že každý člen družstva může mít pouze jeden členský podíl, vezme nabyvatel svůj současný a nový členský podíl a „spojí“ je dohromady. Tím mu vznikne jeden nový členský podíl.

- Převod členských práv a povinností na třetí osobu – extranea

U tohoto převodu členských práv a povinností zaniká převádějícímu členovi členství v družstvu a vzniká členství nabyvateli a to v rozsahu práv a povinností převádějícího člena. Dohoda zde již podléhá souhlasu představenstva. Pokud představenstvo odmítne dát souhlas k převodu, může se převádějící člen obrátit s žádostí o souhlas na členskou schůzi. Pokud ani ta neudělí souhlas, může se obrátit se žalobou podle § 242 obchodního zákoníku, za splnění podmínek tam uvedených, na soud.

Římalová ve své knize uvádí, že pro oba dva případy platí, že stanovy mohou určit důvody, pro které převod členských práv a povinností vylučují. Mohou také uvést i případy, kdy představenstvo nesmí odmítnout souhlas s převodem členství nebo případy, kdy se nevyžaduje souhlas představenstva. Ochrana práv člena družstva

je zaručena tím, že stanovy nemohou vyloučit možnost člena obrátit se s „odvoláním“ k členské schůzi. (2004: 185).

Zákon sice povinně nepředepisuje písemnou formu, ale kde dohoda podléhá souhlasu představenstva, je písemná forma nezbytná. Tato dohoda má charakter absolutního obchodního závazkového vztahu bez ohledu na postavení účastníků smlouvy.

b) jiným způsobem stanoveným zákonem

Do této skupiny vzniku členství jsou zařazené případy nabytí členství v souvislosti splynutím, sloučením či rozdělením družstva.

- Vznik členství splynutím, sloučením či rozdělením družstva

Při splynutí družstev přechází členství na nově vzniklé družstvo dnem, ke kterému bylo nové družstvo zapsáno do obchodního rejstříku. Při sloučení družstva s jiným družstvem přechází členství na přejímající družstvo dnem, kdy bylo slučované družstvo vymazáno z obchodního rejstříku. Při rozdělení družstva přechází členství na družstva vzniklá rozdělením ke dni, kdy tato družstva byla zapsána do obchodního rejstříku. Členství v družstvu je založeno na principu dobrovolnosti, a proto člen, který nesouhlasí s převodem svých práv a povinností na právního nástupce družstva, jehož byl členem, může z družstva vystoupit ke dni, kdy k tomuto převodu má dojít. Podmínkou je, že vystoupení oznámí představenstvu do jednoho týdne po usnesení členské schůze o sloučení, splynutí nebo rozdělení. (Holejšovský, 2004: 187)

Do této skupiny vzniku členství patří i nabytí členských práv a povinností dědicem, neboli vznik členství dědice zemřelého člena.

- Vznik členství děděním

Dědic členských práv a povinností zůstavitele může požádat družstvo o členství. Zásadně je k němu třeba souhlas představenstva. Zákon nebo stanovy družstva však mohou v těchto souvislostech určit, kdy představenstvo nesmí dědicovo členství

v družstvu odmítnout nebo kdy se nevyžaduje souhlas představenstva s nabytím členských práv a povinností dědicem. (Helešic, 2003: 35)

2.2.3 Vznik členství s podmínkou pracovního poměru

V družstvech, kde je podmínkou členství pracovní vztah, vznikne členství až dnem, který byl sjednán jako den vzniku pracovního vztahu. To platí za předpokladu, že ostatní podmínky, včetně splnění vkladové povinnosti, byly splněny. Tento pracovní vztah se bude řídit zákoníkem práce a může jít nejen o pracovní poměr, ale i o jiný pracovní vztah, jako je dohoda o provedení práce či dohoda o pracovní činnosti. Stanovy však i zde mohou okamžik vzniku členství upravit odchylně. (Římalová, 2004: 188)

2.3 Vznik pracovního poměru

Pracovní poměr vzniká dnem, který byl sjednán v pracovní smlouvě jako den nástupu do práce. Zakládá se pracovní smlouvou, která se uzavírá mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Musí mít písemnou formu a jedno vyhotovení zůstává zaměstnanci.

Pracovní smlouva musí obsahovat:

- a) druh práce, který má zaměstnanec pro zaměstnavatele vykonávat,
- b) místo nebo místa výkonu práce, ve který má být práce podle písmene a) vykonávána,
- c) den nástupu do práce. (Zákoník práce, §34 odst. 1)

Pokud pracovní smlouva neobsahuje informace týkající se práv a povinností vyplývajících z pracovního poměru, musí zaměstnavatel zaměstnance o těchto informacích písemně informovat, a to nejpozději do 1 měsíce od vzniku pracovního poměru. V § 37 odst. 1 zákoníku práce jsou tyto informace jasně vyjmenovány.

Jedná se o:

- a) jméno, popřípadě jména a příjmení zaměstnance a název a sídlo zaměstnavatele, je-li právnickou osobou, nebo jméno, popřípadě jména a příjmení a adresa zaměstnavatele, je-li fyzickou osobou,
- b) bližší označení druhu a místa výkonu práce,
- c) údaj o délce dovolené, popřípadě uvedení způsobů určování dovolené,
- d) údaj o výpovědních lhůtách,
- e) údaj o týdenní pracovní době a jejím rozvržení,
- f) údaj o mzdě nebo platu a způsobu odměňování, splatnosti mzdy nebo platu, termínu výplaty mzdy nebo platu, místu a způsobu vyplácení mzdy nebo platu,
- g) údaj o kolektivních smlouvách, které upravují pracovní podmínky zaměstnance, a označení účastníků těchto kolektivních smluv.

Zaměstnavatel je povinen seznámit zaměstnance o těchto informacích ještě před uzavřením pracovní smlouvy.

Ze zákona rozdělujeme pracovní poměr na dobu určitou a na dobu neurčitou. Pokud nebyla výslovně sjednána doba trvání pracovního poměru, jedná se o pracovní poměr uzavřený na dobu neurčitou. Pracovní poměr na dobu určitou se sjednává nejvýše na dva roky. Toto platí i pro každý další pracovní poměr sjednaný na dobu určitou mezi týmiž účastníky. Neboli, skončí-li zaměstnanci pracovní poměr, který byl uzavřen na dobu určitou (2 roky), uzavírá se zaměstnavatelem další pracovní poměr na dobu určitou a to znova na dva roky.

2.4 Zánik členství

Podle zákona zaniká členství:

- písemnou dohodou,
- vystoupením,
- vyloučením,
- prohlášení konkursu na majetek člena,

- zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku člena,
- pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí postižením členských práv a povinností,
- vydáním exekučního příkazu k postižení členských práv a povinností po právní moci usnesení o nařízení exekuce,
- zánikem družstva,
- smrtí člena – fyzické osoby,
- zánikem člena družstva – právnické osoby,
- zánik pracovního vztahu člena k družstvu, je-li členství podmíněno pracovním vztahem,
- převodem členských práv a povinností. (Obchodní zákoník, §229, §230, §232)

2.4.1 Zánik členství dohodou

Obchodní zákoník předepisuje pro tento zánik členství písemnou formu. Jedná se o dvoustranný právní akt, a proto dohoda musí obsahovat obecné náležitosti tomu odpovídající. V dohodě musí být jasně řečený projev vůle a datum ukončení členství. Člen nemusí v dohodě uvádět důvody, pro které členství ukončuje. Po podpisu představenstva (orgánu, který má na starosti členské záležitosti) dostává člen, kterému zaniká členství, jedno vyhotovení.

2.4.2 Zánik členství vystoupením

Vystoupení je jednostranný právní úkon člena vůči družstvu, právní úprava v obchodním zákoníku předpokládá, že stanovy určí výpovědní lhůtu. Tuto lhůtu však obchodní zákoník limituje šesti měsíci ode dne, kdy člen písemně oznámil svoje vystoupení představenstvu družstva. (Pokorná, 1992: 96)

K ukončení členství vystoupením není potřeba rozhodnutí orgánu (jednostranný právní akt), tzn., že nesouhlas družstva s vystoupením člena nemá právní význam. Vystupující člen má všechna svá členská práva a povinnosti až do posledního dne členství, a proto přestane-li plnit své členské závazky od podání „odhlášky“, porušuje tím družstevní kázeň.

2.4.3 Zánik členství vyloučením

Helešic uvádí, že dle zákona může být člen družstva vyloučen, jestliže opětovně a přes výstrahu porušuje členské povinnosti, nebo z jiných důvodů uvedených ve stanovách. Pokud jde o vyloučení člena pro porušení členských povinností, to bude úspěšné pouze za splnění dvou podmínek: 1. člen musí opakovaně porušovat členské povinnosti, 2. člen musel být upozorněn družstvem na možnost vyloučení a přesto pokračoval v porušování členských povinností. Upozornění nebo výstraha musí být v písemné formě, aby se předešlo případným sporům o to, zda výstraha byla zaslána. Pokud stanovy družstva neurčí jinak, rozhoduje o vyloučení představenstvo družstva. Toto rozhodnutí musí být písemné, musí obsahovat důvody pro vyloučení a den, k němuž členovi zaniká členství. Vyloučený člen se může do tří měsíců odvolat k členské schůzi. Pokud členská schůze zamítne odvolání, má člen právo obrátit se do tří měsíců ode dne konání členské schůze na soud, aby prohlásil rozhodnutí členské schůze za neplatné. (2003: 36)

2.4.4 Zánik členství prohlášením konkursu na majetek

Je-li na majetek člena prohlášen konkurs, jeho členství v družstvu tím zaniká dnem, kterým nastávají účinky prohlášení konkursu: tím dnem je den vyvěšení usnesení na úřední desce příslušného konkursního soudu. Družstvo nesmí vypořádací podíl vyplatit bývalému členovi, nýbrž k rukám správce konkursní podstaty s tím, že příslušné plnění se stává součástí konkursní podstaty úpadce. Jestliže je konkurs na majetek člena zrušen z jiných důvodů než po splnění rozvrhového usnesení nebo pro nedostatek majetku úpadce (např. rozhodnutím odvolacího soudu proto, že nebyly splněny podmínky prohlášení konkursu), pak se členství v družstvu obnovuje. Pokud však družstvo již vyplatilo vypořádací podíl, musí jej správce konkursní podstaty družstvu nahradit, a to do 2 měsíců od právní moci usnesení o zrušení konkursu; jestliže soud stanovil jiný okamžik za den zrušení konkursu, pak do 2 měsíců od tohoto dne. (Dvořák, 2006: 95)

2.4.5 Zánik členství zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku člena

Členství v družstvu zaniká i tehdy, je-li zamítnut návrh na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku člena družstva. Je-li tímto členem právnická osoba, potom se ze zákona zrušuje a za podmínek § 68 odst. 4 věta druhá obchodního zákoníku se provede její likvidace. Vypořádací podíl družstvo vyplatí likvidátorovi. U fyzické osoby se likvidace neprovádí a vypořádací podíl vyplatí družstvo této osobě (pokud proti ní již není veden výkon rozhodnutí), na níž se mohou věřitelé přímo hojit. (Římalová, 2004: 199)

2.4.6 Zánik členství pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí postižením členských práv a povinností

Tento výkon rozhodnutí postihuje pohledávku člena (povinného) z práva na vypořádací podíl či na podíl likvidačního zůstatku. Družstvo tedy nesmí vyplatit povinnému výše uvedené podíly. Členství zaniká dnem rozhodnutí soudu. Pokud soud rozhodnutí zastaví, obnovuje se povinnému členství v družstvu.

2.4.7 Zánik členství vydáním exekučního příkazu k postižení členských práv a povinností po právní moci usnesení o nařízení exekuce

Dvořák uvádí, že členství povinného zaniká dnem vydání exekučního příkazu k postižení členských práv a povinností po právní moci usnesení o nařízení exekuce. Vypořádací podíl povinného je postihován exekucí dle exekučního řádu. (2006: 97)

2.4.8 Zánik členství zánikem družstva

Zánikem družstva, k němuž dochází výmazem z obchodního rejstříku, zaniká členství členům družstva. Družstvo zaniká s likvidací, anebo bez ní. V prvním případě jsou členská práva uspokojena z likvidačního zůstatku. Ve druhém případě přechází členství na právního nástupce (na kterého přešla členská práva) a členové družstva se pak stávají jeho společníky či členy. Při rozdělení družstva přechází členství na družstva

vzniklá rozdělením, při splynutí na nově vzniklé družstvo a u sloučení družstev přechází členství na přejímací družstvo.

2.4.9 Zánik členství smrtí fyzické osoby

Obchodní zákoník uvádí, že členství fyzické osoby zaniká smrtí. Dědic členských práv a povinností zůstavitele může požádat družstvo o členství. Zákon nebo stanovy mohou určit, kdy představenstvo nesmí dědicovo členství odmítnout nebo kdy se nevyžaduje souhlas představenstva s nabytím členských práv a povinností dědicem. (Obchodní zákoník, §232)

Za den zániku členství se tedy považuje úmrtí člena uvedený v úmrtním listě. Nelze-li tento den zjistit, pak za den úmrtí se považuje výsledek z řízení o prohlášení člena za mrtvého.

V případě smrti člena družstva mohou nastat tyto situace:

- 1) dědic dědí členská práva a povinnosti a o členství požádá
 - a. jeho žádost nelze odmítnout, nebo není zapotřebí souhlasu představenstva a potom se stává členem družstva,
 - b. jeho žádost odmítnout lze, avšak družstvo ji neodmítlo a dědic se stává členem družstva,
 - c. jeho žádost odmítnout lze a družstvo ji odmítlo, pak se členem družstva nestává a vzniká mu právo na vypořádání podílu,
- 2) dědic o členství nepožádal a vzniká mu právo na vypořádání,
- 3) dědictví připadlo státu, stát však není dědicem a nemůže požádat o členství, vzniká mu právo na vypořádání. (Holejšovský, 2004: 201)

2.4.10 Zánik členství právnické osoby

Členství právnické osoby zaniká jejím vstupem do likvidace, prohlášením konkursu nebo jejím zánikem. V případě zániku právnické osoby zaniká členství okamžikem výmazu právnické osoby z obchodního rejstříku. V tomto případě má právnická osoba svého právního nástupce, který se místo ní stává členem družstva

a přechází na něj jeho práva a povinnosti. Právní nástupce se stává členem družstva automaticky.

Pokud se jedná o zánik právnické osoby vstupem do likvidace, či prohlášení konkursu, nezaniká její členství až výmazem z obchodního rejstříku, ale zaniká již vstupem do likvidace či prohlášením konkursu. Vypořádací podíl se stává součástí likvidačního zůstatku a bude použit na uhrazení závazků právnické osoby.

2.4.11 Zánik členství převodem členských práv a povinností

Člen může svá členská práva a povinnosti převést buď na jiného člena družstva, nebo na třetí osobu tzv. extranea. Převádí-li převodce svá práva a povinnosti na jiného člena družstva, zaniká mu členství dnem uskutečnění převodu. Převádí-li práva a povinnosti na třetí osobu, zaniká mu členství dnem rozhodnutí představenstva.

2.4.12 Zánik členství zánikem pracovního vztahu člena k družstvu (je-li členství podmíněno pracovním vztahem)

Dle § 227 odst. 3 obchodního zákoníku zaniká členství dnem zániku pracovního vztahu člena k družstvu.

2.5 Zánik pracovního poměru

1) Pracovní poměr může být rozváznán jen:

- a) dohodou,
- b) výpovědí,
- c) okamžitým zrušením,
- d) zrušením ve zkušební době.

2) Pracovní poměr na dobu určitou končí také uplynutím sjednané doby.

3) Pracovní poměr zaniká smrtí zaměstnance. (Zákoník práce, §48)

2.5.1 Zánik pracovního poměru dohodou

Dohodu o rozvázání pracovního poměru uzavírá zaměstnavatel se zaměstnancem písemně a požaduje-li to zaměstnavatel, uvádí se v ní důvody pro rozvázání pracovního poměru. Jedno vyhotovení dohody zůstává zaměstnanci a jedno zaměstnavateli. Zaměstnanci končí pracovní poměr sjednaným dnem.

2.5.2 Zánik pracovního poměru výpovědí

Pracovní poměr končí uplynutím výpovědní doby, která činí nejméně 2 měsíce a je stejná jak pro zaměstnavatele, tak pro zaměstnance. Výpovědní doba začíná prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi.

Kocourek uvádí, že pomocí výpovědi rozvazuje pracovní poměr zaměstnavatel i zaměstnanec. Zaměstnanec může dát výpověď z jakéhokoliv důvodu. Zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď z důvodů:

- ruší-li se zaměstnavatel nebo jeho část,
- přemísťuje-li se zaměstnavatel nebo jeho část,
- stane-li se zaměstnance nadbytečným vzhledem k rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o změně jeho úkolů, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo o jiných organizačních změnách,
- nesmí-li zaměstnance podle lékařského posudku vydaného zařízením pracovně-lékařské péče, dále konat dosavadní práci pro pracovní úraz, onemocnění nemocí z povolání nebo pro ohrožení touto nemocí, anebo dosáhl-li na pracovišti určeném rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví nejvyšší přípustné expozice,
- pozbyl-li zaměstnance vzhledem ke svému zdravotnímu stavu podle lékařského posudku vydaného zařízením pracovně-lékařské péče, dlouhodobě způsobilost konat dále dosavadní práci,
- nesplňuje-li zaměstnanec předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce nebo nesplňuje-li bez zavinění zaměstnavatele požadavky pro řádný výkon této práce,

- jsou-li u zaměstnance dány důvody, pro které by s ním zaměstnavatel mohl okamžitě zrušit pracovní poměr, porušuje-li zaměstnanec povinnosti vyplývající z právních předpisů. (2006: 87)

Výpověď musí být písemná a musí být doručena druhému účastníkovi, jinak je neplatná. Zaměstnavatel je povinen projednat výpověď s odborovou organizací.

2.5.3 Zánik pracovního poměru okamžitým zrušením

Okamžité zrušení pracovního poměru musí být písemné, musí v něm být uveden důvod a musí být ve stanovené době doručeno druhému účastníkovi.

a) zaměstnavatelem

Zaměstnavatel může okamžitě zrušit pracovní poměr, pokud byl zaměstnanec odsouzen pro úmyslný trestný čin nepodmíněně na dobu delší než 1 rok, nebo pokud zaměstnanec spáchal úmyslný trestný čin při plnění pracovních úkolů a byl odsouzen nepodmíněně na dobu minimálně 6 měsíců, anebo pokud porušil povinnosti zvlášť hrubým způsobem.

Zaměstnavatel nesmí ze zákona (§ 55 odst. 2 zákoníku práce) okamžitě zrušit pracovní poměr s těhotnou zaměstnankyní, se zaměstnankyní na mateřské dovolené, nebo se zaměstnanci čerpající rodičovskou dovolenou.

b) zaměstnancem

Zaměstnanec může okamžitě zrušit pracovní poměr, pokud podle lékařského posudku nemůže dále vykonávat práci bez vážného ohrožení svého zdraví (to platí v případě, že mu zaměstnavatel neumožnil po 15 dnech ode dne doručení lékařské zprávy výkon jiné práce) nebo pokud mu zaměstnavatel nevyplatil mzdu nebo náhradu mzdy do 15 dnů po uplynutí termínu splatnosti.

2.5.4 Zrušení pracovního poměru ve zkušební době

Zaměstnavatel i zaměstnanec mohou zrušit pracovní poměr ve zkušební době z jakéhokoliv důvodu nebo bez uvedení důvodu. Zaměstnavatel však nemůže

ve zkušební době zrušit pracovní poměr v době prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény) zaměstnance.

Písemné oznámení o zrušení pracovního poměru podle odstavce 1 má být doručeno druhému účastníkovi zpravidla alespoň 3 dny přede dnem, kdy má pracovní poměr skončit. (Zákoník práce, §66)

2.5.5 Zánik pracovního poměru na dobu určitou

Zaměstnavatel je v tomto případě povinen upozornit zaměstnance na konec pracovního poměru alespoň 3 dny předem. Pracuje-li zaměstnanec s vědomím zaměstnavatele v práci i po uplynutí sjednané doby, přechází pracovní poměr zaměstnance na dobu neurčitou.

2.6 Práva a povinnosti členů družstva

Členská práva a povinnosti obchodní zákoník blíže neupravuje, a proto si je specifikuje každé družstvo ve svých stanovách.

Mezi základní členská práva a povinnosti můžeme zařadit následující:

- právo účastnit se členské schůze, hlasovat na ní a být volen do orgánů družstva,
- vkladová povinnost,
- možnost zavázat se k dalšímu členskému vkladu či další majetkové účasti,
- uhrazovací povinnost,
- povinnost člena splatit na základě rozhodnutí členské schůze nesplacenou část členského vkladu před dobou její splatnosti,
- právo na podíl ze zisku,
- právo na vypořádací podíl,
- právo na podíl na likvidačním zůstatku,
- právo nahlížet do seznamu členů a žádat o vydání potvrzení o svém členství a obsahu jeho zápisu v seznamu,

- právo vyžádat si k nahlédnutí řádnou účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku a úhrady ztráty,
- právo podat u soudu návrh na neplatnost usnesení členské schůze.

Níže budou upřesněna jen některá práva a povinnosti.

2.6.1 Právo účastnit se členské schůze, hlasovat na ni a být volen do orgánu družstva

Římalová říká, že pokud stanovy neurčí jinak, má každý člen družstva ze zákona jeden hlas (§ 240 odst. 1 obchodního zákoníku). Stanovy mohou určit, že počet hlasů je podle výše majetkové účasti členů v družstvu. Počet hlasů tedy může odpovídat počtu nebo velikosti členských vkladů. (2004: 211)

2.6.2 Vkladová povinnost

Vkladová povinnost je povinností zákonnou: z toho plyne, že této povinnosti se nelze zprostit a ani není možné se ve stanovách dohodnout jinak. Pokud některý z členů svoji vkladovou povinnost nesplní, je možné ho za to postihnout. (Dvořák, 2006: 81)

Člen se k této povinnosti zavazuje se vznikem členství a to v případě, že vzniká členství při založení družstva nebo při vzniku členství v již existujícím družstvu.

Vkladová povinnost je účast člena na majetku družstva. Má podobu základního členského vkladu (nebo tzv. vstupního vkladu), dalšího členského vkladu a další majetkové účasti. Využije-li člen vstupní vklad (dovolují-li to stanovy družstva), musí zbývající část vkladu po vzniku členství uhradit nejpozději do tří let, není-li ve stanovách uvedena kratší lhůta.

2.6.3 Uhrazovací povinnost

Členové neručí za závazky družstva, stanovy mohou určit, že členové družstva nebo někteří z nich mají na základě rozhodnutí členské schůze vůči družstvu do určité výše uhrazovací povinnosti přesahující členský vklad na krytí ztrát družstva. Uhrazovací povinnost člena nemůže však přesáhnout trojnásobek členského podílu. (Obchodní zákoník, §222)

2.6.4 Právo na podíl ze zisku

§ 236 obchodního zákoníku říká, že na určení zisku, který se má rozdělit mezi členy, se usnáší členská schůze při projednání řádné účetní závěrky. Nevyplývá-li ze stanov něco jiného, určí se podíl člena na zisku určeném k rozdělení mezi členy poměrem výše jeho splaceného vkladu k splaceným vkladům všech členů; u členů jejichž členství v rozhodném roce trvalo jen část roku, se tento podíl poměrně krátí. Stanovy družstva nebo usnesení členské schůze, připouštějí-li to stanovy, mohou určit jiný způsob vymezení podílu člena na zisku, který se má rozdělit mezi členy.

2.6.5 Právo na možnosti zavázat se k dalšímu členskému vkladu či další majetkové účasti

Družstvo si další členské vklady či další majetkové účasti členů určuje samo ve svých stanovách. Ustanovení upravující tyto záležitosti obchodní zákoník nemá, a proto by v dohodě mezi členem družstva a družstvem měly být uvedeny skutečnosti zahrnující výši dalšího vkladu, dobu složení a podobu vkladu.

Další majetková účast by měla mít podobný právní režim jako další členské vklady. To znamená, že ji členové mohou složit tehdy, když ji družstvo ve svých stanovách připustí a podle pravidel družstvem určených. Rozdíl od dalších členských vkladů je v tom, že další majetková účast má mít formu nepeněžní, tj. nemá být skládána v penězích, ale ve věcech, které družstvo potřebuje pro svou činnost. (Helešic, 2003: 44)

2.7 Vypořádací podíl

Pro stanovení vypořádacího podílu je rozhodující výše čistého obchodního jmění družstva zjištěná roční účetní závěrkou družstva (schválená členskou schůzí) za kalendářní rok, v němž členství zaniklo. To v praxi znamená, že skončí-li členství kdykoli v průběhu kalendářního roku, s výpočtem vypořádacího podílu je třeba vyčkat až do schválení roční účetní závěrky za tento rok. Toto schválení se však uskuteční až v roce příštím. (Pekárek, 1999: 124)

Čisté obchodní jmění je v zákoně označováno jako obchodní majetek, a je to souhrn majetkových hodnot patřících podnikatelskému subjektu.

§ 233 odst. 2 obchodního zákoníku uvádí, že vypořádací podíl se určí poměrem splaceného členského vkladu dosavadního člena násobeného počtem ukončených roků jeho členství k souhrnu splacených členských vkladů všech členů násobených ukončenými roky jejich členství.

Tento výpočet je ve družstvech používán v případě, že stanovy neurčí jiný způsob výpočtu vypořádacího podílu včetně základu, ze kterého se bude vycházet. Družstva si mohou ve svých stanovách např. určit, že vypořádacím podílem se rozumí členský vklad člena nebo jakákoliv jiná pevná a v průběhu trvání členství neměnicí se hodnota.

3 Cíle a metodika

3.1 Cíle práce

Cílem bakalářské práce je porovnání vzniku a zániku členství ve výrobních družstvech se vznikem a zánikem členství vznikajícího na základě pracovního vztahu, práva a povinnosti členů a způsoby výpočtu vypořádacího podílu.

3.2 Metodika práce

Informace potřebné k sepsání bakalářské práce byly získány studiem odborné literatury, týkající se dané problematiky, studiem a analytickým rozbořem stanov výrobních družstev a řízeným rozhovorem s právním poradcem.

Výzkum byl proveden ve 40 výrobních družstvech. Ze začátku byl zaměřen na družstva z Prahy a jejího blízkého okolí, ale z důvodu získání nedostatečných podkladů pro výzkum, byl tento rozšířen do Brna, Jižních Čech a následně pak na celou Českou republiku. Ze stejného důvodu byla dotazovaná družstva vybírána namátkově a nikoli podle předmětu činnosti.

Družstva, kde je podmínkou vzniku členství pracovní vztah člena k družstvu, uvádí ve svých stanovách, že pracovní vztah člena k družstvu vzniká (i zaniká) podle zákoníku práce a řídí se pracovněprávními předpisy. Více se o pracovním vztahu nezmiňují. Proto byla analyzovaná družstva rozdělena do dvou skupin. První skupinu tvoří družstva, která mají členství podmíněné pracovním vztahem (62,5 %) a druhá skupina je složena z družstev, která nemají členství podmíněné pracovním vztahem (37,5 %).

K vypracování analytické části byly zvoleny následující hypotézy:

- členství podmíněné pracovním vztahem vzniká a zaniká jinými způsoby než členství bez pracovního vztahu,
- vypořádací podíl člena se v každém družstvu vypořádává jinak,
- družstva při sestavování stanov dodržují obecně platné zásady obsažené v obchodním zákoníku.

4 Analytická část

4.1 Vznik členství

Vznik členství probíhá u obou skupin stejně, a to způsoby uvedenými v obchodním zákoníku. To je při založení družstva dnem vzniku družstva nebo za trvání družstva podáním písemné přihlášky, převodem členství nebo na základě dědictví.

V družstvech, kde je podmínka pracovního vztahu, vzniká členství při dovršení plnoletosti (22,5 %) nebo při dosažení 15 let (40 %) a to s podmínkou, že byla ukončena povinná školní docházka.

U družstev, kde není podmínka pracovního vztahu, vzniká členství až po dovršení plnoletosti.

4.1.1 Vznik členství podáním přihlášky

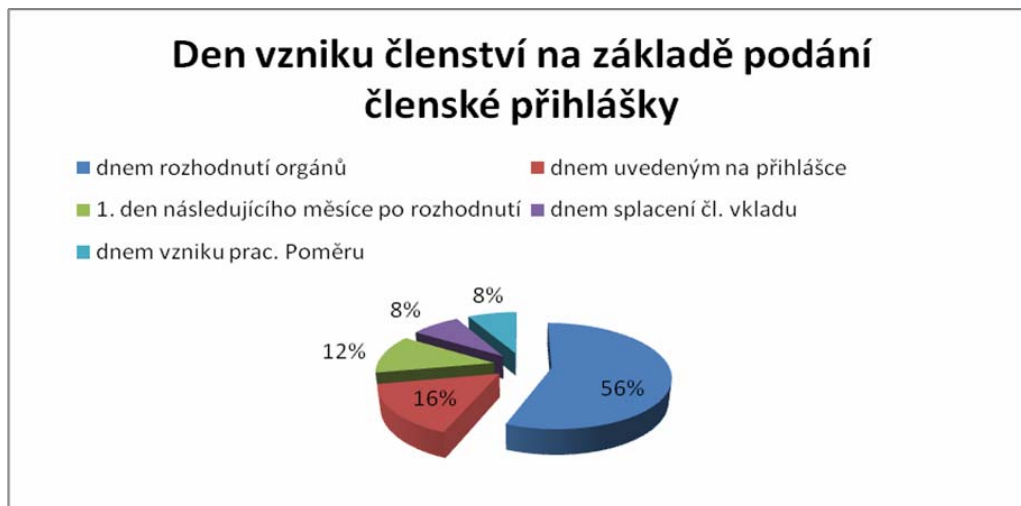
Osoba, která se chce stát členem družstva již za jeho trvání, musí podat písemnou přihlášku obsahující prohlášení, že se k členství přihlašuje podle stanov družstva a že se zavazuje ke splacení základního členského vkladu. Tato přihláška se podává ve dvojím vyhotovení s tím, že jeden výtisk se žadateli po jeho přijetí vrací s vyznačením dne, kdy vzniká jeho členství. Den vzniku členství a kdo o vzniku členství rozhoduje je určeno ve stanovách každého družstva. Členství v tomto případě vzniká buď dnem rozhodnutí (den, kdy o přijetí rozhodly orgány družstva) nebo pozdějším dnem. Za pozdější den vzniku členství je z výzkumu považován: den, který je uveden na přihlášce; 1. den následujícího měsíce po rozhodnutí; den, kdy je splacen základní členský vklad; den, který byl sjednán jako den vzniku pracovního poměru; den splnění podmínek členství.

Ve družstvech, která mají členství podmíněné pracovním vztahem, vzniká členství:

- dnem rozhodnutí představenstva nebo členské schůze – 56 %
- dnem, který je uveden na přihlášce – 16 %
- 1. den následujícího měsíce po rozhodnutí – 12 %
- dnem, kdy je splacen základní členský vklad – 8 %
- den, který byl sjednán jako den vzniku pracovního poměru – 8 %

- dnem splnění podmínek členství – 0 %

Graf 1. Den vzniku členství na základě podané členské přihlášky u družstev, které mají členství podmíněné pracovním vztahem

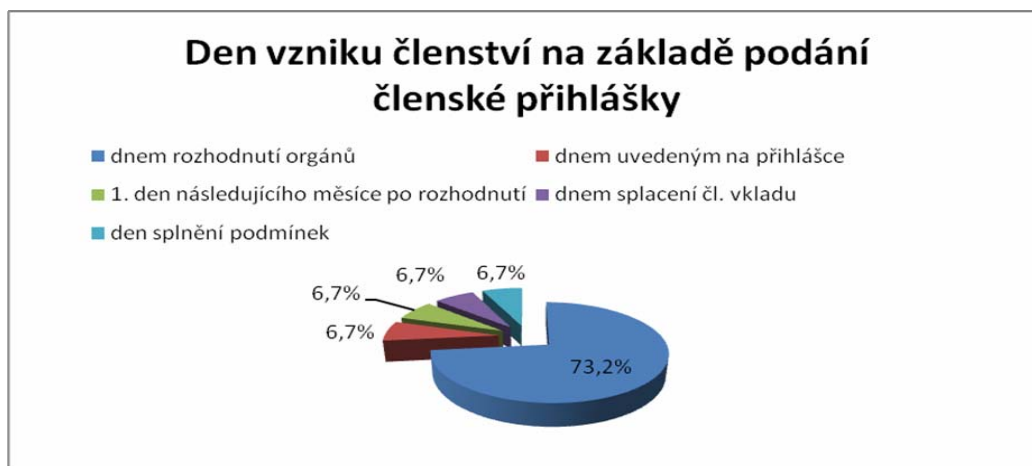

Pramen: Vlastní výzkum

Ve družstvech, která nemají členství podmíněné pracovním vztahem, vzniká členství:

- dnem rozhodnutí představenstva nebo členské schůze – 73,3 %
- dnem, který je uveden na přihlášce – 6,7 %
- 1. den následujícího měsíce po rozhodnutí – 6,7 %
- dnem, kdy je splacen základní členský vklad – 6,7 %
- den, který byl sjednán jako den vzniku pracovního poměru – 0 %
- dnem splnění podmínek členství – 6,7 %

Graf. 2. Den vzniku členství na základě podání členské přihlášky u družstev, které mají členství podmíněné pracovním vztahem

Pramen: Vlastní výzkum

Kdo o členství rozhoduje:

Družstva s pracovním vztahem:

- představenstvo – 84 %
- členská schůze – 8 %
- předseda družstva – 8 %

Družstva bez pracovního vztahu:

- představenstvo – 33,3 %
- členská schůze – 66,7 %
- předseda družstva – 0 %

Družstva si mohou ve stanovách určit i jiné podmínky ke vzniku členství za trvání družstva než jsou výše uvedené. Například:

a) podmínka dřívějšího splacení členského nebo vstupního vkladu, aby spolu s přihláškou byl dodán i doklad o zaplacení. Tato podmínka platí u 48 % oslovených družstev, ve kterých je členství podmíněno pracovním vztahem, konkrétně 28 % družstev požaduje dřívější splacení vstupního vkladu a 20 % družstev vyžaduje dřívější splacení základního členského vkladu. Ve druhé skupině družstev, kde není členství podmíněné pracovním vztahem, si klade další podmínku 53,4 % z nich, a to 26,7 % požaduje dřívější splacení vstupního vkladu a 26,7 % dřívější splacení základního členského vkladu.

b) podmínka vzniku členství po odpracování určitého časového období v družstvu jako zaměstnanec. Tato podmínka je využita ve zkoumaných družstvech pětkrát a doba trvání je 3 roky, 2 roky, 1 rok. Čili zaměstnanec musí pracovat v družstvu minimálně 3 roky (resp. 2 roky nebo 1 rok), než si smí podat přihlášku ke členství.

4.1.2 Vznik členství převodem

U převodu členství neboli převodu členských práv a povinností je důležité rozlišit, zda se převod provádí na jiného člena družstva nebo na jinou osobu. Nabyvatel je v obou případech povinen v souladu se stanovami a rozhodnutím představenstva dodržovat všechny povinnosti a využívat svá práva.

U první skupiny družstev se převod členských práv a povinností na jiného člena družstva povoluje u 36 % a na jinou osobu také u 36 %. Družstev, kde je dovoleno převést práva a povinnosti na obě dvě osoby, je 28 %. V tomto případě je nabyvatelem jedna osoba.

U druhé skupiny družstev je převod na jiného člena družstva povolen z 66,7 % a na jinou osobu z 53,3 %. Ze 46,7 % je povolen převod na obě dvě osoby, nikoli však zároveň.

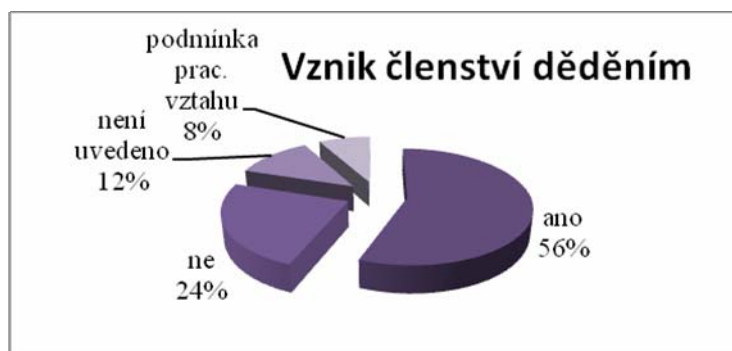
Najdou se i taková družstva, kde člen může převést svá práva a povinnosti pouze z dalších vkladů (5 % družstev).

4.1.3 Vznik členství děděním

V případě smrti člena, může dědic členských práv a povinností požádat o členství v družstvu.

V družstvech, kde je členství podmíněno pracovním vztahem, smí dědic požádat o členství z 56 %. V této skupině existuje malé procento družstev (8 %), kde se dědic smí stát členem družstva pouze v případě, že má k družstvu pracovní vztah.

Graf 3: Vznik členství děděním v družstvech, kde je členství podmíněné pracovním vztahem

Pramen: Vlastní výzkum

U družstev, kde není členství podmíněno pracovním vztahem, smí dědic požádat o členství v družstvu ze 73,4 %.

Pokud se dědic nestane členem, má nárok na vypořádací podíl.

4.2 Zánik členství

Zánik členství u obou skupin by měl probíhat stejně a to všemi způsoby uvedenými v obchodním zákoníku. Na základě výzkumu bylo zjištěno, že ne všechna družstva používají všechny způsoby ukončení členství dané zákonem.

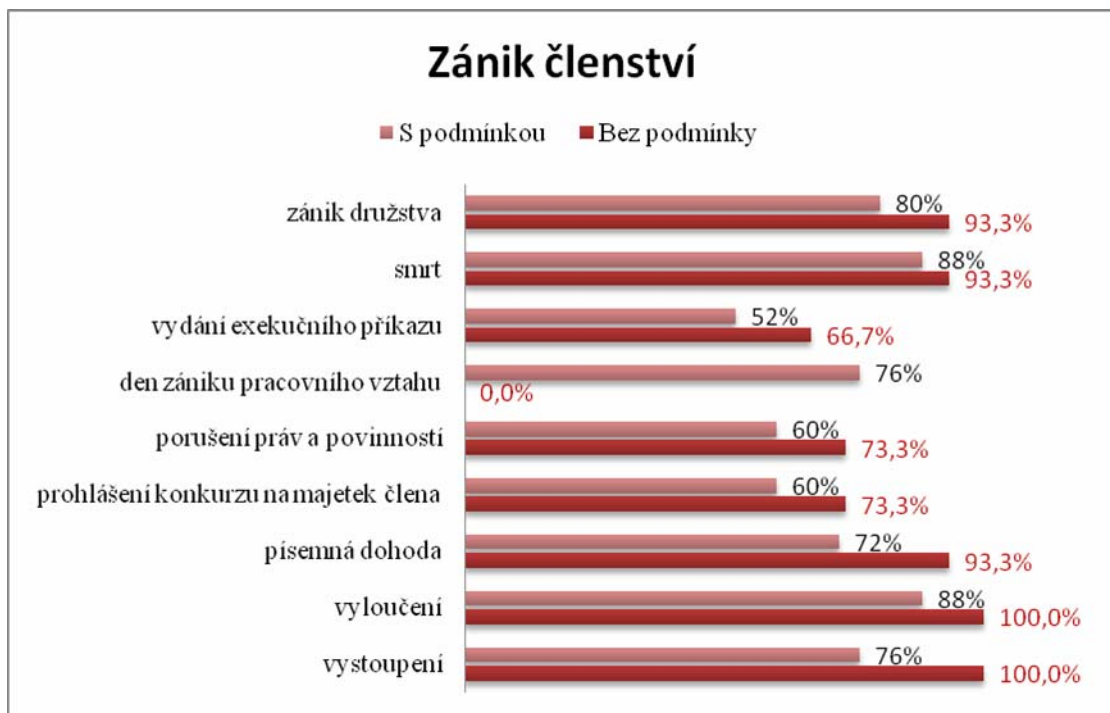
U družstev, která uplatňují pro své členy podmínku existence pracovního vztahu, dochází k zániku členství následovně:

- vystoupením – 76 %
- vyloučením – 88 %
- písemnou dohodou – 72 %
- prohlášením konkurzu na majetek člena – 60 %
- porušením práv a povinností – 60 %
- dnem zániku pracovního vztahu – 76 %
- vydáním exekučního příkazu – 52 %
- smrtí - 88 %
- zánikem družstva – 80 %

U družstev, která nevážou vznik členství na existenci pracovního vztahu, dochází k zániku členství takto:

- vystoupením – 100 %
- vyloučením – 100 %
- písemnou dohodou – 93,3 %
- prohlášením konkurzu na majetek člena – 73,3 %
- porušením práv a povinností – 73,3 %
- dnem zániku pracovního vztahu – 0 %
- vydáním exekučního příkazu – 66,7 %
- smrtí - 93,3 %
- zánikem družstva – 93,3 %

Graf 4. Zánik členství

Pramen: Vlastní výzkum

4.2.1 Zánik členství vystoupením

U zániku členství vystoupením se družstva rozcházejí dnem, ke kterému zaniká členství.

Lhůta vystoupení u první skupiny:

- 1 měsíc – 4 %
- 2 měsíce – 12 %
- 3 měsíce – 4 %
- 5 měsíců – 4 %
- 6 měsíců – 44 %
- dnem ohlášení – 8 %
- posledním dnem měsíce od podání oznámení – 0 %

Lhůta vystoupení u druhé skupiny

- 1 měsíc – 0 %
- 2 měsíce – 33,3 %
- 3 měsíce – 33,3%
- 5 měsíců – 0 %
- 6 měsíců – 20 %
- dnem ohlášení – 0 %
- posledním dnem měsíce od podání oznámení – 40 %

4.2.2 Zánik členství vyloučením

V tomto případě zániku členství si družstva mohou určit orgán, který rozhoduje o vyloučení člena. Ze zákona je určeno jako rozhodovací orgán představenstvo, které u první skupiny družstev je využíváno z 92 % a u druhé skupiny ze 46,7 %.

4.2.3 Zánik členství zánikem pracovního poměru

Dle obchodního zákoníku zaniká členství také zánikem pracovního poměru. Tento způsob zániku platí u družstev, které mají členství podmíněné pracovním vztahem. V rámci výzkumu se ale našlo 5 % družstev, ve kterých členství nezaniká zánikem pracovního vztahu.

4.3 Práva a povinnosti

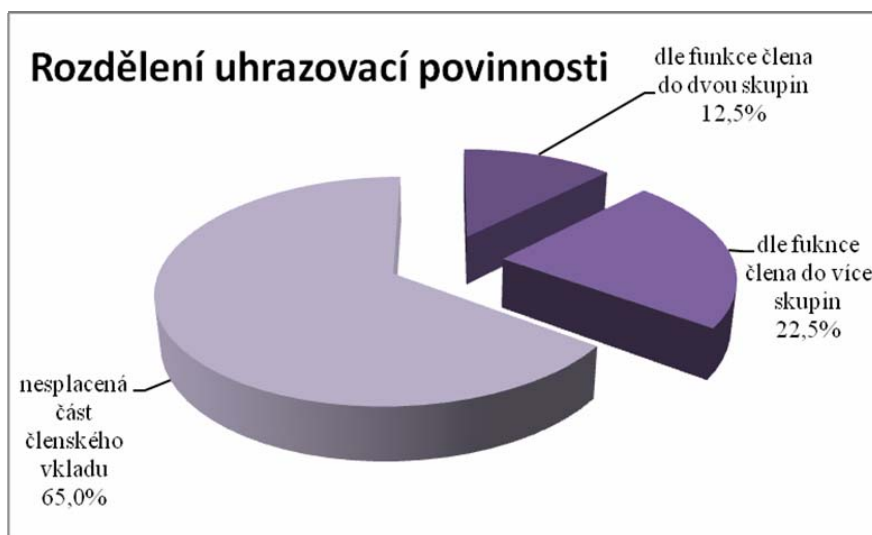
4.3.1 Vkladová povinnost

Vkladová povinnost je účast člena na majetku družstva. Má podobu základního členského vkladu (nebo tzv. vstupního vkladu), dalšího členského vkladu a další majetkové účasti. Vstupní vklad je povolen u 37,5 % dotazovaných.

4.3.2 Uhrazovací povinnost

Uhrazovací povinnost členů je dána ve stanovách každého družstva a je ze zákona omezena do výše trojnásobku členského vkladu. Nejčastějším případem byla povinnost při ztrátě družstva splatit nesplacenou část svého členského vkladu ještě před její splatností. Tuto možnost využívá 65 % družstev. V ostatních případech mají členové uhrazovací povinnost v určitém násobku svého členského vkladu v souměřitelnosti s vykonávanou funkcí. Ve zkoumané skupině družstev se našla družstva (22,5 %), která mají uhrazovací povinnost rozdělenou dle výkonu funkce (viz graf 5). A to na předsedu družstva, náměstký předsedy, členy představenstva, členy kontrolní komise, členy vybraného okruhu hospodářských funkcí, vedoucí provozoven, vedoucí jednotlivých oddělení a mistry. Každé družstvo, které má uhrazovací povinnost takto rozdělenou, má svoje určení násobku členského vkladu, nebo má přímo určeno, jakou výši musí každá skupina uhradit. Malá skupina družstev (12,5 %) má uhrazovací povinnost rozdělenou do dvou skupin a to na členy družstva (obvykle ve výši trojnásobku svého členského vkladu) a členy orgánů družstva (obvykle ve výši dvojnásobku svého členského vkladu). Výše uvedená uhrazovací povinnost platí v případné ztrátě družstva.

Graf 5. Rozdělení uhrazovací povinnosti

Pramen: Vlastní výzkum

4.3.3 Právo na možnosti zavázat se k dalšímu členskému vkladu či další majetkové účasti

Dle obchodního zákoníku §223 odst. 4 se členové mohou zavázat, pokud to stanoví připouštějí, k dalšímu členskému vkladu a k další majetkové účasti na podnikání družstva za podmínek určených stanovami. Z provedeného výzkumu vyplývá, že u většiny družstev (82,5 %) je povoleno členům využití možnosti dalších členských vkladů. Z tohoto množství členové pouze 15 % družstev mohou mít zároveň i majetkovou účast na podnikání družstva. Existují i taková družstva (10 %), kde je členům povolena další majetková účast, nikoli však možnost dalších členských vkladů.

4.4 Vypořádací podíl

Poslední část výzkumu tvoří vypořádací podíl člena. 57,5 % družstev má vypořádání členského podílu v souladu s obchodním zákoníkem §233 „poměr splaceného členského vkladu dosavadního člena násobeného počtem ukončených roků jeho členství k souhrnu splacených členských vkladů všech členů násobených ukončenými roky jejich členství.“

42,5 % družstev si vypořádací podíl upravila ve svých stanovách. Těchto 17 družstev se dá rozdělit do 3 skupin a to:

- na družstva, která vypořádací podíl vypořádají na základě čistého obchodního jmění – 23,5 %
- na družstva, která vypořádají podíl na základě základního a dalšího členského vkladu – 64,7 % (v této skupině je základní a další členský vklad hlavním kritériem pro výpočet. 29,4 % družstev používá jako další kritéria majetkovou účast člena či podíl z personifikace)
- na družstva, která používají jiná kritéria k výpočtu – 11,8 %

Příklad družstva, které používá jiné kritérium k výpočtu vypořádacího podílu je družstvo Fotografie. Jeho způsob výpočtu vypořádacího podílu je následující.

4.4.1 Vypořádací podíl družstva Fotografia

Kriteria výpočtu:

- členské vklady (každých 1.000 Kč = 0,1 bodu)
- ukončené odpracované roky a měsíce po l. l. 1993 (1 rok = 1 bod, 1 měsíc = 1/12 bodu)
- průměrný hrubý měsíční výdělek vypočtený za posledních pět ukončených let trvání pracovního poměru (každých 1.000 Kč = 0,1 bodu)

Dosažené bodové hodnoty se u každého člena navzájem vynásobí a vypočte se bodový nárok člena. Hodnota čistého obchodního majetku družstva se vydělí součtem bodových nároků všech členů družstva, čímž bude získána hodnota jednoho bodu, a tím se vypočte výše jednoho vypořádacího podílu. Pro určení vypořádacího podílu je rozhodný stav vlastního kapitálu družstva a z něj vyplývající hodnota čistého obchodního majetku družstva podle účetní závěrky za rok, v němž skončilo členství. Při určování výše vypořádacího podílu se nepřihlíží ke kapitálu, který je v nedělitelném fondu a v dalších fondech družstva. (Stanovy družstva Fotografia)

5 Diskuse

Analýza stanov ve vybraných zkoumaných výrobních družstvech měla posloužit k potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz.

1. Družstva při sestavování stanov dodržují obecně platné zásady obsažené v obchodním zákoníku.

Na první pohled se může zdát, že družstva nedodržují ve svých stanovách podmínky určené obchodním zákoníkem a to z důvodu, že se snad v každé části, která jsou výše v analýze uvedena a řešena, obě skupiny družstev rozcházejí. Jak je to možné? Neměly by obě skupiny družstev, když dodržují zákon, mít všechno stoprocentní? Díky § 227 odst. 5 obchodního zákoníku, který povoluje podrobnější úpravu členství, jeho vzniku a zániku ve stanovách tomu tak není. Na základě tohoto paragrafu si družstva mohou (pokud to ovšem nebude v rozporu se zákonem) např.:

- upravit podmínku věku uchazeče o členství – je-li členství podmíněno pracovním vztahem (1. skupina), může ze zákona uchazeč o členství zažádat již v 15 letech (za podmínky, že ukončil povinnou školní docházku). 22,5 % z těchto družstev si ale stanovila, že členství vzniká až po dovršení plnoletosti,

- zvolit orgán, který o členství rozhoduje – družstva si ve stanovách mohou určit, zda o členství bude rozhodovat představenstvo, členská schůze či předseda družstva. Zkoumaná družstva zvolila tento orgán následovně:

družstva s pracovním vztahem:

- představenstvo – 84 %
- členská schůze – 8 %
- předseda družstva – 8 %

družstva bez pracovního vztahu:

- představenstvo – 33,3 %
- členská schůze – 66,7 %
- předseda družstva – 0 %

- přidat podmínku ke vzniku členství – kromě tří zákonem stanovených podmínek si družstva mohou přidat i další podmínky ke vzniku členství,

- podmínku dřívějšího splacení členského nebo vstupního vkladu, která je povolena u 48 % družstev s podmínkou pracovního vztahu, a to konkrétně 28 % uplatňuje podmínku dřívějšího splacení vstupního vkladu a 20 % podmínku dřívějšího splacení základního členského vkladu, a u 53,4 %

družstev bez podmínky pracovního vztahu, konkrétně se jedná o 26,7 % družstev u vstupního vkladu a 26,7 % družstev u základního členského vkladu,

- podmínku vzniku členství po odpracování určitého období v družstvu jako zaměstnanec. Tato podmínka je využita ve zkoumaných družstvech pětkrát a doba trvání je v rozmezí od jednoho do tří let.

Je tedy patrné, že družstva převážně využívají zmíněného paragrafu k úpravě jednotlivých záležitostí ve svých stanovách. Těmito vlastními úpravami stanov v návaznosti na výše zmiňovaný paragraf 227 obchodního zákoníku se družstva nedopouštějí porušení zákona.

2. Členství podmíněné pracovním vztahem vzniká a zaniká jinými způsoby než členství bez pracovního vztahu.

Hlavním cílem zkoumání bylo zjistit, zda se členství podmíněné pracovním vztahem liší ve způsobu vzniku a zániku od vzniku a zániku členství bez pracovního vztahu, nebo jestli vzniká nebo zaniká jinými způsoby. Z výzkumu je patrné, že obě dvě skupiny se od sebe neliší. Jejich členství tedy vzniká i zaniká stejnými způsoby, a to bez ohledu na to, jeli členství podmíněné pracovním vztahem.

Z analýzy je dále patrné, že dotazovaná družstva v obou skupinách nevyužívají všechny způsoby zániku členství.

Tabulka 1. Zánik členství

<i>S podmínkou pracovního vztahu</i>	<i>Bez podmínky pracovního vztahu</i>
Vystoupením – 76 %	Vystoupením – 100 %
Vyloučením – 88 %	Vyloučením – 100 %
Písemnou dohodou – 72 %	Písemnou dohodou – 93,3 %
Prohlášením konkurzu na majetek člena – 60 %	Prohlášením konkurzu na majetek člena – 73,3 %
Porušením práv a povinností – 60 %	Porušením práv a povinností – 73,3 %
Dnem zániku pracovního vztahu – 76 %	Dnem zániku pracovního vztahu - 0 %
Vydáním exekučního příkazu – 52 %	Vydáním exekučního příkazu – 66,7 %
Smrtí – 88 %	Smrtí – 93,3 %
Zánikem družstva – 80 %	Zánikem družstva – 93,3 %

Pramen: Vlastní výzkum

Zákon stanovuje, že zánik členství zaniká všemi těmito způsoby. Nabízí se otázka, zda je v pořádku, že některá družstva nevyužívají všechny způsoby zániku členství. Vzhledem k tomu, že § 227 odst. 5 obchodního zákoníku připouští úpravu i zániku členství, není nevyužití některých způsobů v rozporu se zákonem.

Obchodní zákoník dále připouští úpravu pracovního vztahu ve stanovách družstva. Není-li využita, platí pracovněprávní předpisy. Tuto možnost úpravy pracovního vztahu nevyužilo ani jedno ze zkoumaných družstev.

3. Vypořádací podíl člena se v každém družstvu vypořádává jinak.

Součástí výzkumu byly i způsoby výpočtu vypořádacího podílu. I zde dává obchodní zákoník družstvům možnost upravit si vypořádací podíl ve stanovách. 57,5 % družstev dává přednost vypořádání dle § 233 odst. 2 obchodního zákoníku před vlastní úpravou vypořádacího podílu. Zbýlých 42,5 % družstev určují svůj podíl na základě čistého obchodního jmění, na základě základního a dalšího členského vkladu či další majetkové účasti nebo si určí úplně jiná kritéria k výpočtu, jako například výše zmíněné družstvo Fotografie, které využívá k výpočtu bodové ohodnocení.

Necelá polovina dotazovaných družstev využívá možnosti vlastní úpravy vypořádacího podílu. Lze učinit závěr, že současný vypořádací podíl určený zákonem družstvům příliš nevyhovuje.

V analytické části byla věnována pozornost těm právům a povinnostem, ve kterých družstva využila možnosti vlastní úpravy. Jedná se o vkladovou povinnost, uhrazovací povinnost a právo na možnosti zavázání se k dalšímu členskému vkladu či majetkové účasti. Ve vkladové povinnosti bylo poukázáno na možnost využití vstupního vkladu (využíván z 37,5 %), v uhrazovací povinnosti bylo poukázáno na rozdělení této povinnosti mezi členy družstva a členy orgánů (12,5 %) a na rozdělení uhrazovací povinnosti dle jednotlivých funkcí (22,5 %). Byla zde zařazena i povinnost splatit nesplacenou část svého členského vkladu, která je využívána z 65 %. Možnost zavázat se k dalšímu členskému vkladu, připouštějí družstva z 82,5 %. Z tohoto množství členové pouze 15 % družstev mohou mít zároveň i majetkovou účast na podnikání družstva. Samostatnou majetkovou účast na podnikání družstva mohou mít členové pouze u 10 % družstev.

V diskusi jsem se zaměřila zejména na výsledky průzkumu, které by mohly být interpretovány jako praxe v rozporu s platnou legislativou.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce na téma „Vznik a zánik členství ve výrobních družstvech včetně výpočtu vypořádacího podílu“ bylo porovnání vzniku a zániku členství se vznikem a zánikem členství, které je podmíněné pracovním vztahem, práva a povinnosti členů a způsoby výpočtu vypořádacího podílu.

Bakalářská práce je rozdělena do tří částí. Na část teoretickou (literární rešerše), praktickou (vlastní výzkum) a diskusi.

Literární rešerše byla sepsána na základě získaných informací z dostupné odborné literatury. Z této části lze získat obecné teoretické poznatky týkající se daného téma.

Praktická část byla sepsána na základě stanovení hypotéz a analýzy stanov vybraných výrobních družstev, která pro lepší orientaci navazuje na předešlou literární rešerši bod po bodu. V této části jsou daná témata a cíle bakalářské práce zpracována na základě výsledků z provedené analýzy družstev. Snažila jsem se poukázat na odlišnost, rozsah a obsah úprav družstevních stanov, ve kterých dává zákon družstvům možnost vlastní úpravy.

Třetí část bakalářské práce je psána jako odpovědi na stanové pracovní hypotézy.

Na základě literární rešerše a vlastního výzkumu můžeme říci, že členství ve výrobních družstvech vzniká i zaniká způsoby uvedenými v obchodním zákoníku a to bez ohledu na to, je-li členství podmíněné pracovním vztahem. Vypořádací podíl člena může družstvo vypočítat na základě zákona nebo si může zvolit jiné náležitosti a způsob výpočtu. Obchodní zákoník dovoluje výše uvedené upravovat každému družstvu dle vlastního uvážení, nebude-li to v rozporu se zákonem, a tuto možnost využívá 42,5 % družstev. Dále můžeme říci, že družstva využívají možnosti vlastní úpravy tam, kde to zákon připouští a to jak u vzniku a zániku členství, tak i u práv a povinností a vypořádacího podílu. Všechny tyto úpravy, která družstva uvedla ve svých stanovách, se můžou na první pohled zdát, že jsou v některých částech v rozporu se zákonem. Jako například zánik členství zánikem družstva, který je

ve družstvech s podmíněným členstvím využíván z 80 % a u družstev s nepodmíněným členstvím z 93,3 %.

Průzkumem nebyl zjištěn ani jeden příklad úpravy stanov zkoumaných družstev, který by byl nad rozsah oprávnění umožněných obchodním zákoníkem.

Volnost vlastních úprav stanov daná zákonem je rozsáhlá, a díky tomu se některá družstva mohou dostat do problémů se srozumitelností stanov. Tomuto problému by se dalo předejít, kdyby družstva získala rozsáhlejší zákonnou úpravu v obchodním zákoníku.

7 Summary

The aim of this bachelor's thesis called "Creation and Cessation of Membership in Producing Co-operatives including the Calculation of Settlement Amount" was to compare membership Creation and Cessation with Creation and Cessation of membership which is conditioned by work relationship, rights and obligations of members and ways of settlement amount calculation.

Literature search has been written on the basis of obtained information from available professional literature. Theoretical facts regarding the topic can be gained from this part.

The practical part was written in accordance with hypothesis setting and regulations analysis of the selected production units. For better orientation this part follows the previous literature search point by point. The given topics and aims of this bachelor's thesis are dealt with here on the basis of information resulting from units analysis. I have tried to point out the difference, range and content of regulations' adjustments in which the law enables units to make self - adjustments.

We can say, on the basis of literature search and own research, that membership in production units is constituted and terminated by ways stated in trade code whether the membership is conditioned by work relationship or not. Settlement amount of a member can be calculated according to the law or production unit can choose another ways of calculation .Trade code allows each unit to adjust above mentioned ways according to its consideration but only if it is not interfering with the law. 42,5% of units uses this opportunity. Further, we can say that units use the self-adjustment opportunity everywhere the law allows it.It can be not only when constituting and terminating the membership, but also with rights and obligations and settlement amount. All these adjustments which the units stated in their regulations can be, at the first sight, seen as interfering the law. As an example a terminating of a membership caused by termination of the unit itself, is used in 80% in units with provisory membership and in units with non-provisory membership in 93,3%.

The research did not find a single example of regulations adjustment in examined units which would extend above the range of permission given by trade code.

8 Seznam použité literatury

DRUŽSTEVNÍ ASOCIACE ČR *160 let družstevnictví v České republice*. Praha: Družstevní asociace ČR, 2006, 35 s. ISBN: 80 – 239 – 7279 - 0.

DVOŘÁK, T. *Družstevní právo*. Vydání třetí. Praha: C.H.Beck, 2006, 414 s. ISBN 80 - 7179 – 551 - 8

HELEŠIC F. *Příručka pro družstevníky*. Vydání první. Praha: Družstevní asociace ČR, 2003, 151 s. ISBN 80 – 86426 – 14 – 9

HESKOVÁ, M. a kol. *Encyklopedie družstevnictví*. Svazek 1. Bratislava: Kartprint 2005. 70 s. ISBN 80-88870-51-8

NĚMCOVÁ L. a kol. *Vybrané kapitoly z českého družstevnictví*. Praha: Družstevní asociace ČR, 2001, 166 s. ISBN 80 – 238 – 7912 - X

NĚMCOVÁ L., PRŮCHA V. *K dějinám družstevnictví ve světě a v Československu*. Praha: VŠE, 1999, 45 s. ISBN 80 - 7079 – 887 - 4

PEKÁREK M. *Majetková účast občanů v družstvech a její právní aspekty*, Brno: Masarykova univerzita, 1999, 233 s. ISBN 80 – 210 – 2145 - 4

POKORNÁ J. *Obchodní společnosti a družstvo*. První vydání, Brno: Masarykova univerzita, 1992, 122 s. ISBN 80 – 210 – 0538 - 6

ŘÍMALOVÁ O., HOLEJŠOVSKÝ J. *Družstva*. Vydání druhé. Praha: C.H.Beck, 2004, 516 s. ISBN 80 – 7179 – 812 - 6

ŠTENGLOVÁ I., PLÍVA S., TOMSA M., a kol. *Obchodní zákoník, Komentář*. Vydání deváté, Praha: C.H.Beck, 2004, 1455 s. ISBN 80 – 7179 – 863 - 0

ZÁKON č. 262/2006 Sb. Zákoník práce

ZÁKON č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník